

njem, kakor bi ga bil zmožen učenec napram vzornemu učitelju, g. dr. Ilešič pa končuje z nekrologom na zaslužnega politika in pisatelja dr. Josipa Vošnjaka (1834–1911).

Vobče se lahko trdi, da so članki in skice v sorazmerju z razsežnostjo dovolj posrečeni in umestni ter bodo zanimali izobraženstvo. O izčrpanosti temat naj sodijo poklicanejši; mestoma bo dvojezičnost motila puristovo uho. Ker so tuja imena dosledno nedotaknjena, naj bi bil še Chelčický (n. Helčicki, str. 71), „ta najgenijalnejši filozof svojega veka“, ohranil svoje.

A. Debeljak.

Dinko Šimunović, Tudjinac. Pripovijest. Izdala Matica Hrvatska i Slovenska. U Zagrebu 1911. 8°. 192+IX str.

S Šimunovićevim „Tudjincem“ nista imeli posestrimi Matici srečne roke. Namen teh skupnih publikacij je vendar spoznavanje knjištva in življenja sosedov, nekako zbližanje bratov v duhu. A kje, se prašam, naj iščem med nami ljudi, ki bi utegnili prebrati teh dolgih, predolgih 192 strani do konca? Par literatov bo prerezalo knjigo do srede, kak kritik se bo pretolkel do tretjine, povprečnemu Maticarju (slovenskemu mislim) pa bo markirala na polici Ilirijo zaprašeno. To bo efekt tega naivnega frčkanja z idejami, tega vrazêrskega zanešenjaštva, zaljubljenega vase in v svojo doktrino, ki se otreša s krilečimi kretnjami treznega, realnega kriticisma.

Dar dara gleda: naše „Cvetje“ so nam vrnil Hrvati s svojim „Tudjincem“. Ostal nam bo tuj. Zakaj tako dolgočasne povesti že davno nisem imel pred seboj. Opisi — opisi — opisi. Drugi bolj razblinjen od prvega, tretji manj interesanten od drugega, a malokateri po pravici na svojem mestu. Karakterizacija oseb in razmer je blede, brez umetniške sugestivnosti, usoda teh ljudi ti ostane mrtva afera. Majava zgradba z neorganičnim mešanjem realitike in romantike ne kaže niti okusa, kamoli individualnost avtorja. Že mogoče, da je Šimunović v drugih svojih delih uspel, že mogoče, da je „Mrkodol“ reprezentativnejši, ali z „Mrkodolom“ ni dokazan „Tudjinac“.

Oton Župančič.

Antun Kovačić, U registraturi. Roman. Zagreb 1911. Izdala Matica Hrvatska U Zagrebu. 8°. 498 str.

Matica Hrvatska je izdala roman leta 1888. umrlega pisatelja Kovačića „U registraturi“ kot ponatis iz „Vienca“ in ga v zelo okusni opremi poklonila svojim članom. „U registraturi“ je najboljšo delo Kovačićevo, v njem je hotel pisatelj utelesiti in koncentrirati svojo silo, svoj jaz. Delo je zamišljeno v velikem obsegu, v širokih dimenzijah in bilo bi naj kakor zrcalo, v katerem reflektirajo žarki socialnega življenja, zlivajoči se v gorišče ene same osebnosti. Na značaje in dogodke je nanešeno toliko barv, ki se stopnjujejo v vsi pestri interesantnosti od rahlih, nežnih polsenc prav do skrajne, banalne kričavosti; epizode, ki gibljejo dejanje, beže mimo in se prelivajo druga v drugo z neskončno neverjetnostjo kakor v kinematografu. Končno pa se zazdi človeku, da je preveč, preveč vsega tega. To je tudi vrлина in obenem slaba stran dela. Kompozicijske hibe so razvlečenost, prevelika dolžina, razne romantične ekstravagance, neverjetnosti nekaterih značajev. Vsekakor se pozna pisatelju, da je tudi njega dosegel val tistega kipečega morja, ki se je razlilo koncem minolega stoletja preko Evrope, koder so se oglašali signali: verizem, naturalizem, satanizem, — devize, ki za nas dandanes nimajo nikakršne privlačnosti več. Delo pa bo kljubovalo bodočnosti s svojo klasično lepoto slikanja, iskreno resničnostjo, dosledno neizprosnim realizmom tako, da se bo brezdvomno dvigalo nad površje vsakdanje literature.